

Poliisijohtaja Hannele Taavila

Valtuuskunnan asettaminen Interpolin yleiskokouksen 93. istuntoon 24.11.-27.11.2025 Marrakechissa Marokossa

Interpolin yleiskokous järjestetään Marrakechissa Marokossa 24.11.-27.11.2025. Yleiskokouksessa on määrä esittää hyväksyttäväksi päätöslauselmaluonnos, jolla hyväksyttäisiin Interpolin erioikeuksia ja vapauksia koskevan yleissopimuksen teksti (jäljempänä myös *yleissopimus*) ja avattaisiin sopimus allekirjoituksille. Yleissopimusta koskevan päätöslauselmaluonnoksen käsittelyn lisäksi yleiskokouksen agendalla on mm. järjestön presidentin ja toimeenpanevan komitean jäsenten vaalit, päätöksiä operatiivisista kysymyksistä ja päätöksiä järjestön talousasioista.

Interpolin erioikeuksia ja vapauksia koskeva valtiosopimusluonnos

Kansainväliset järjestöt ja niiden palveluksessa oleva henkilöstö nauttivat yleensä tietyistä erioikeuksista ja vapauksista, joista on sovittu kyseistä järjestöä koskevassa valtiosopimuksessa tai muussa kansainvälisessä velvoitteessa. Erioikeuksien ja vapauksien tarkoituksena on taata järjestöjen tehokas toiminta ja toiminnan riippumattomuus. Järjestö ja sen henkilöstö voivat nauttia erioikeuksista ja vapauksista järjestön isäntävaltiossa (kahdenvälisen eli niin sanotun isäntämaasopimuksen nojalla) tai laajemmin esimerkiksi kaikissa järjestön jäsenvaltioissa (monenvälisen valtiosopimuksen nojalla).

Interpol on tehnyt kahdenvälisiä erioikeuksia ja vapauksia koskevia (valtio)sopimuksia 16 valtion kanssa. Kahdenvälisiä sopimuksia ovat tehneet lähinnä sellaiset valtiot, jotka toimivat jonkin Interpolin toiminnon isäntävaltiona (mm. Ranska, jossa Interpolin päämaja sijaitsee, sekä valtiot, joissa sijaitsee Interpolin aluetoimistoja tai muita toimielimiä). Näiden sopimusten tarkoituksena on antaa järjestölle sen toiminnan edellyttämät takeet toimia täysimääräisesti. Lisäksi Interpol tekee vuosittain väliaikaisia kahdenvälisiä sopimuksia niiden valtioiden kanssa, joissa järjestetään Interpolin sääntömääräisiä kokouksia.

Interpolilla ja sen henkilöstöllä ei kuitenkaan ole erioikeuksia ja vapauksia kaikissa sen jäsenvaltioissa. Tästä syystä Interpolin sihteeristö on ehdottanut, että Interpolin erioikeuksista ja vapauksista sovittaisiin monenvälisellä valtiosopimuksella eli yleissopimuksella, jonka osapuoleksi voisivat tulla kaikki halukkaat valtiot. Asiaa on valmisteltu kahden vuoden ajan Interpolin sihteeristössä ja valmisteluelimissä ja nyt yleiskokoukselle esitetään yleissopimuksen tekstiä koskevaa päätöslauselmaa. Yleiskokouksessa käsiteltävässä päätöslauselmaluonnoksessa ehdotetaan, että yleiskokous:

1. hyväksyy (adopts) ja avaa allekirjoittamista, ratifiointia ja liittymistä varten yleissopimuksen Interpolin erioikeuksista ja vapauksista;
2. kehottaa kaikkia jäsenvaltioita harkitsemaan yleissopimuksen allekirjoittamista ja ratifiointia ensisijaisena asiana;
3. pyytää pääsihteeriä raportoimaan säännöllisesti toimeenpanevalle komitealle ja yleiskokoukselle yleissopimuksen tilan edistymisestä, täytäntöönpanosta ja voimaantulosta.

Kyseessä on siten valtiosopimusoikeutta koskevan Wienin yleissopimuksen (SopS 33/1980) 7, 9 ja 10 artiklassa tarkoitettu tilanne valtiosopimuksen tekstin sanamuodon hyväksymistä ("adoption") ja todistusvoimaiseksi tekemistä kansainvälisessä konferenssissa. Wienin yleissopimuksen 7 artiklan 2 kappaleessa todetaan nimenomaisesti, että kansainväliseen konferenssiin tai järjestön kokoukseen valtuutetut edustajat voivat hyväksyä sopimuksen tekstin tällaisessa konferenssissa. Valtiosopimuksen tekstin sanamuodon hyväksyminen ei vielä tarkoita valtiosopimukseen sitoutumista tai sen allekirjoittamista, vaan niistä päättää kukin valtio itsenäisesti erikseen omien kansallisten menettelyjensä mukaisesti. Kyseessä on siten vain valtiosopimuksen tekstin sanamuodosta päättäminen, eli päätöslauselmalla ainoastaan vahvistetaan, että neuvottelut ovat päättyneet ja valtiosopimuksen teksti on valmis. Päätöslauselman hyväksymiseen vaaditaan 2/3 enemmistö (Wienin yleissopimuksen 9 artiklan mukaisesti).

Kansallinen valmistelu

Interpolin erioikeuksia ja vapauksia koskeva yleissopimusluonnos olisi monenvälinen valtiosopimus. Mikäli Suomi aikoi allekirjoittaa ja sitoutua sopimukseen, käsiteltäisiin asia myöhemmin erikseen kansallisesti perustuslain 8 luvun mukaisessa menettelyssä ja sopimuksen suhdetta kansalliseen ja EU-lainsäädäntöön tulisi arvioida. Sopimukseen sitoutuminen tulisi vaatimaan eduskunnan hyväksynnän, sillä sopimus sisältää määräyksiä esimerkiksi kansainvälisen järjestön oikeushenkilöllisyydestä ja kansainvälisen järjestön ja sen henkilöstön erioikeuksista ja vapauksista, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan. Kuten yllä on todettu, yleiskokouksessa hyväksyttäväksi esitettävällä päätöslauselmalla on tarkoitus hyväksyä yleissopimuksen teksti ja avata sopimus allekirjoituksille. Päätöslauselman hyväksyminen ei velvoita Suomea allekirjoittamaan sopimusta tai sitoutumaan siihen.

Suomen kantoja yleissopimusluonnosta koskevaan päätöslauselmaan on valmisteltu yhdessä eri ministeriöiden ja sisäministeriön hallinnonalan välisessä yhteistyössä.

Alustavan arvion mukaan Interpolin yleissopimusluonnoksessa määritellyt erioikeudet ja vapaudet vaikuttavat vastaavan pitkälti kansainvälisille järjestöille ja niiden palveluksessa olevalle henkilöstölle tavanomaisesti myönnettäviä erioikeuksia ja vapauksia. Sopimusmääräysten sisältöä ja niiden suhdetta Suomen lainsäädäntöön tullaan arvioimaan kuitenkin tarkemmin vasta siinä yhteydessä, kun Suomessa kansallisesti arvioidaan tarvetta allekirjoittaa yleissopimus ja sitoutua siihen.

Sisäministeriö

Inrikesministeriet

Yleissopimusluonnos mahdollistaa varaumien tekemisen sopimukseen. Jos Suomen olisi myöhemmin tarkoitus allekirjoittaa yleissopimus ja sitoutua siihen, voitaisiin samalla arvioida myös tarve tehdä varaumia yleissopimukseen.

Suomen kanta

Suomen on tarkoitus äänestää yleiskokouksessa yleissopimuksen hyväksymistä koskevan päätöslauselman puolesta.

Suomen valtuuskunta

Esitetään, että valtioneuvosto asettaa valtuuskunnan Interpolin yleiskokoukseen alla olevan esityksen mukaisesti.

Yleiskokouksen valtuuskuntaa johtaa poliisiylijohtaja Ilkka Koskimäki. Valtuuskunnan varapuheenjohtajana on keskusrikospoliisin poliisipäällikkö, poliisineuvos Robin Lardot. Muut valtuuskunnan jäsenet ovat poliisiylitarkastaja Marja Kartila (Poliisihallitus) sekä rikostarkastaja Teemu Aittamaa (keskusrikospoliisi).

Valtuuskunnan osallistajat ovat kaikki sisäministeriön hallinnonalalta. Tämä johtuu siitä, että kokouksen aihe (Interpol) koskettaa erityisesti sisäministeriön toimialaa. Lisäksi resurssien priorisoinnin kannalta on katsottu tarkoituksenmukaiseksi, että valtuuskunta koostuu vain sisäministeriön hallinnonalan edustajista. Muiden ministeriöiden edustajat ovat kuitenkin osallistuneet asian valmistelua koskeviin Suomen valtionhallinnon sisäisiin kokouksiin ja tulevat osallistumaan yleissopimusta koskevan hallituksen esityksen valmisteluun, jos Suomi päättää sopimukseen sitoutua.

VNOS 3 § 7 kohdan mukaan valtioneuvoston yleisistunto ratkaisee valtuuskunnan asettamisen ”valtiosopimuksia ja muita kansainvälisiä velvoitteita koskevia neuvotteluja tai kansainvälistä kokousta varten, kun asia koskee useampaa kuin yhtä ministeriötä eikä asia kuulu tasavallan presidentin ratkaistavaksi”.

Kokouksessa marraskuussa on tarkoitus hyväksyä Interpolin erioikeuksia ja vapauksia koskevan valtiosopimuksen tekstin lopullinen sanamuoto. Valtiosopimuksen sisältö eli kyseiset määräykset erioikeuksista ja vapauksista koskevat usean eri ministeriön toimialaa (ainakin SM, OM, UM, STM, VM). Näin ollen valtuuskunnan asettaa valtioneuvoston yleisistunto VNOS 3 §:n 7 kohdan nojalla, vaikka kokoukseen osallistajat ovat kaikki sisäministeriön hallinnonalalta.